
ÇEVİRİLER

ULUSLARARASI EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLAR SÖZLEŞMESİ'NİN SEÇMELİ PROTOKOLÜ ÇERÇEVESİNDE, KOMİTE'NİN KIRK DOKUZUNCU OTURUMUNDA (12-30 KASIM 2012) KABUL EDİLEN GEÇİCİ USUL KURALLARI*

Çev. Dr. İzzet Mert ERTAN**

Seçmeli Protokol Çerçevesinde Alınan Bireysel Başvuruların Ele Alınma Usulleri

Başvuruların Komiteye iletilmesi

Kural 1

1. Genel Sekreter Seçmeli Protokol madde 2 çerçevesinde, Komite tarafından incelenmek üzere sunulmuş olan, yahut böyle görünen başvuruları işbu kurallara uygun olarak Komitenin dikkatine sunacaktır.
2. Genel Sekreter bir başvurunun başvurusundan/başvurucularından, başvurunun Seçmeli Protokol çerçevesinde incelenmek üzere Komiteye sunulmasının istenip istenmediğine açıklık getirilmesini talep edebilir. Başvurucunun/başvurucuların isteğine ilişkin şüphe bulunması durumunda, Genel Sekreter başvuruyu Komitenin dikkatine sunacaktır.
3. Aşağıdaki durumlarda hiçbir başvuru Komite tarafından alınmayacaktır:

---

* Committee on Economic, Social and Cultural Rights, Provisional rules of procedure under the Optional Protocol to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, adopted by the Committee at its forty-ninth session (12-30 November 2012), E/C.12/49/3, 15/01/2013.

** İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, imertan@istanbul.edu.tr

Başvurunun;

- (a) Seçmeli Protokole taraf olmayan bir Devlete ilişkin olması;
- (b) Yazılı olmaması;
- (c) Başvurucunun kimliğinin belli olmaması.

Başvuruların kaydı ve listesi

Kural 2

1. Genel Sekreter Seçmeli Protokol çerçevesinde Komite tarafından incelenmek üzere sunulmuş olan bütün başvuruların bir kaydını tutacaktır.
2. Genel Sekreter, içeriklerinin kısa bir özetiyle birlikte Komite tarafından kayıt altına alınan başvuruların bir listesini hazırlayacaktır. Böyle bir başvurunun sunulduğu dildeki tam metni, talebi üzerine Komitenin herhangi bir üyesine amade kılınabilir.

Netleştirme yahut ek bilgi talebi

Kural 3

1. Genel Sekreter bir başvurunun başvurusundan/başvurucularından aşağıdakiler de dahil olmak üzere netleştirme yahut ek bilgi talebinde bulunabilir:
  - (a) Başvurucunun/başvurucuların ad, adres, doğum tarihi ve meslek bilgileri ve başvurusunun kimliğinin teyit edilmesi;
  - (b) Başvurunun yöneltildiği taraf Devletin adı;
  - (c) Başvurunun konusu;
  - (d) İddianın dayandığı olgular;
  - (e) Başvurucu/başvurucular tarafından iç hukuk yollarının tüketilmesine yönelik olarak atılmış olan adımlar;
  - (f) Aynı konunun, bir başka uluslararası soruşturma yahut çözüm usulü çerçevesinde ne ölçüde incelenmekte yahut incelenmiş olduğu;
  - (g) İhlal edildiği ileri sürülen Sözleşme hükmü yahut hükümleri.

2. Genel Sekreter netleştirme yahut ek bilgi talebinde bulunurken, başvuru/başvuruculara bu tür bilgilerin sunulması gereken bir zaman sınırı gösterecektir.
3. Komite, başvuru/başvuruculara yönelik netleştirme yahut ek bilgi taleplerini kolaylaştırmak üzere bir soru formu kabul edebilir.

Başvurucular

Kural 4

Başvurular, bir Taraf Devletin yargı yetkisi altında olup söz konusu Taraf Devlet tarafından Sözleşmede öngörülen ekonomik, sosyal ve kültürel hakların herhangi birinin/[birkaçının] bir ihlalinin mağduru olduğunu iddia eden bireyler yahut birey grupları tarafından yahut [bu kişilerin] namına sunulabilir. Bir başvurunun bireyler yahut birey grupları namına sunulmuş olması durumunda, [bu kişilerin] rızasının bulunması gerekir meğerki başvuru bu tür bir rıza olmasa da onlar adına hareket ettiğini haklılaştırabilsin.

Bir üyenin bir başvurunun incelenmesinde yer almaması

Kural 5

1. Bir Komite üyesi aşağıdaki durumlarda bir başvurunun incelenmesinde yer almayacaktır:
  - (a) Üyenin vakaya ilişkin kişisel bir çıkarının bulunması;
  - (b) Üyenin bu Seçmeli Protokole uygulanabilir olan usuller çerçevesinin dışında herhangi bir sıfatla başvuru kapsamındaki vakaya ilişkin herhangi bir kararın hazırlanması ve kabul edilmesine katılmış olması;
  - (c) Üyenin muhatap taraf Devletin uyruğu olması.
2. İşbu kural paragraf 1 çerçevesinde doğabilecek herhangi bir mesele karara bağlanırken, ilgili üye kararın alınmasında yer almayacaktır.
3. Bir üye, bir başvurunun incelenmesinde yer almaması yahut yer almaya devam etmemesi gerektiği kanaatinde olması halinde, çekilme kararı hakkında Başkan aracılığıyla Komiteyi bilgilendirecektir.

Çalışma Gruplarının kurulması ve Raportörler görevlendirilmesi

Kural 6

1. Komite, Seçmeli Protokol çerçevesindeki başvurulara ilişkin herhangi bir meselede, kendisine bu mesele üzerine tavsiyeler vermek ve/veya karar vereceği biçimde yardımda bulunmak üzere bir Çalışma Grubu kurabilir ve/veya bir Raportör atayabilir.

2. Bu kural çerçevesinde kurulan Çalışma Grubu yahut [atanan] Raportör işbu kurullarla ve, uygulanabilir olduğunda, Komitenin usul kurallarıyla bağlı olacaktır.

Geçici önlemler

Kural 7

1. Komite, istisnai şartlarda, bir başvurunun alınmasından sonra ve esasa ilişkin bir belirlemede bulunmadan önce, ivedilikle dikkate alması için ilgili taraf Devlete; ileri sürülen ihlal mağduruna/mağdurlarına yönelik telafisi mümkün olmayan zararları önlemek için gerekli gördüğü geçici önlemleri almasına ilişkin bir talep iletebilir.

2. Komitenin bu kural çerçevesinde geçici önlem talebinde bulunması durumunda; söz konusu talep, başvurunun kabuledilebilirliğine yahut esasına ilişkin herhangi bir belirleme anlamı taşımadığını beyan edecektir.

3. Taraf Devlet, yargılama işlemlerinin herhangi bir aşamasında geçici önlem talebinin kaldırılması gerektiği yahut haklılığını yitirmiş olduğuna ilişkin gerekçeler sunabilir.

4. Komite, taraf Devlet ve başvurucudan/başvuruculardan alınan görüşler temelinde, bir geçici önlem talebini geri çekebilir.

Başvuruların [ele alınma] sırası

Kural 8

1. Komite aksine karar vermedikçe başvurular Sekretarya tarafından alınmış oldukları sıra içinde ele alınacaktır.

2. Komite iki yahut daha fazla başvuruyu birleştirerek değerlendirmeye karar verebilir.

3. Komite, birden fazla meseleye değinen yahut zaman ve mekan bakımından birbirleriyle ilişkili olmayan kişilere yahut ihlal iddialarına ilişkin olan bir başvuruyu bölebilir ve başvurunun bölümlerini ayrı ayrı değerlendirebilir.

Başvuruların ele alınma yöntemi

Kural 9

1. Komite başvurunun Seçmeli Protokol çerçevesinde kabuledilebilir yahut kabuledilemez olduğuna, basit çoğunlukla ve işbu kurallara uygun olarak karar verecektir.

2. Bir başvuruyu kabuledilebilir yahut kabuledilemez bulan karar, tüm üyelerinin aynı yönde karar vermesi halinde, işbu kurallar çerçevesinde kurulmuş Çalışma Grubu tarafından da alınabilir. Bu karar, bir Komite üyesinin resmi tartışma talebinde bulunmaması halinde, Komitenin bütün üyelerinin hazır bulunduğu kurul tarafından bu tür bir tartışma açılmaksızın verilebilecek onaya tabidir.

Alınan başvurulara ilişkin usuller

Kural 10

1. Başvurunun alınmasından sonra mümkün olan en kısa sürede ve birey yahut birey gruplarının, kimliklerinin ilgili taraf Devlete açıklanmasına rıza göstermeleri kaydıyla, Komite, kendisi yahut bir Çalışma Grubu yahut bir Raportör aracılığıyla başvuruyu alenileştirmeksizin taraf Devletin dikkatine sunacak ve taraf Devletten yazılı bir cevap sunması talebinde bulunacaktır.

2. İşbu kural paragraf 1'e uygun olarak gerçekleştirilen herhangi bir talep, bu tür bir talebin başvurunun kabuledilebilirliğine yahut esasına ilişkin olarak herhangi bir karara ulaşıldığı anlamına gelmeyeceğine işaret eden bir beyan içerecektir.

3. Komitenin bu kural çerçevesindeki talebini aldıktan sonraki altı ay içinde, taraf Devlet Komiteye, başvurunun kabuledilebilirliği ve esasının yanı sıra söz konusu meselede sağlanmış olabilecek herhangi bir hukuk yoluna ilişkin yazılı açıklamalar yahut beyanlar sunacaktır.

4. Komite, kendisi yahut bir Çalışma Grubu yahut bir Raportör aracılığıyla,

bir başvurunun yalnızca kabuledilebilirliğine ilişkin yazılı açıklama yahut beyanlar talep edebilir, fakat yine de bu tür vakalarda taraf Devlet, Komite'nin talebinden itibaren altı ay içinde kabuledilebilirlik ve esasın her ikisine ilişkin olarak yazılı açıklamalar yahut beyanlar sunabilir.

5. İlgili taraf Devletin, başvurucunun/başvurucuların Seçmeli Protokol madde 3 paragraf 1'e uygun olarak tüm iç hukuk yollarını tüketmiş olduğu/oldukları iddiasına itirazda bulunması halinde, taraf Devlet, mağdur olduğunu ileri süren kişi yahut kişiler tarafından kullanılabilir olan ve vakanın özel şartları bakımından etkili olduğu ileri sürülen hukuk yollarının ayrıntılarını verecektir.

6. Komite, kendisi yahut bir Çalışma Grubu yahut Raportör aracılığıyla, taraf Devlet yahut başvurucudan, önceden belirlenmiş zaman sınırları dahilinde, bir başvurunun kabuledilebilirliği yahut esasına ilişkin meseleler hakkında yazılı ek açıklamalar yahut beyanlar sunmalarını talep edebilir.

7. Komite, kendisi yahut bir Çalışma Grubu yahut bir Raportör aracılığıyla, bu kurala uygun olarak taraflardan her birine diğer tarafın sunduğu belgeleri iletecektir ve her bir tarafa belirlenmiş zaman sınırları dahilinde söz konusu belgeler hakkında görüş bildirme fırsatı tanıyacaktır.

Taraf Devletin kabuledilebilirliğin esastan ayrı olarak değerlendirilmesi talebi

Kural 11

1. Kural 10 paragraf 1'e uygun olarak yazılı bir cevap talebini alan bir taraf Devlet, bu talepten itibaren iki ay içinde yapılması kaydıyla; kabuledilmezlik gerekçelerini göstererek başvurunun kabuledilemez olarak reddedilmesi talebini yazılı olarak sunabilir.

2. Komite, kendisi yahut bir Çalışma Grubu yahut bir Raportör aracılığıyla kabuledilebilirliğin esastan ayrı olarak değerlendirilmesine karar verebilir.

3. Taraf Devletin işbu kural paragraf 1'e uygun olarak bir talep sunması, yazılı açıklamalarını yahut beyanlarını sunması için kendisine verilen altı aylık dönemi aşmayacaktır, meğerki Komite, kendisi yahut bir Çalışma Grubu yahut bir Raportör aracılığıyla kabuledilebilirliğin esastan ayrı olarak değerlendirilmesine karar versin.

Kabuledilemez başvurular

Kural 12

1. Bir başvurunun kabuledilemez olduğuna karar verdiği takdirde Komite, kararını ve kararın gerekçelerini Genel Sekreter aracılığıyla başvurucuya/başvuruculara ve taraf Devlete iletacaktır.
2. Komitenin bir başvurunun kabuledilemez olduğunu beyan eden bir kararı, başvuru/başvurular tarafından yahut onun/onların namına yazılı olarak sunulmuş olan, kabuledilmezlik gerekçelerinin artık geçerli olmadığını belirten bir talebin alınması üzerine yeniden gözden geçirilebilir.

Taraf Devletin esasa ilişkin gözlemlerini sunmasından önce kabuledilebilir olduğu beyan edilen başvurular

Kural 13

1. Taraf Devletin esasa ilişkin gözlemlerini sunmasından önce bir başvurunun kabuledilebilir olduğunu beyan eden kararlar, Genel Sekreter aracılığıyla, başvuru/başvurulara ve ilgili taraf Devlete iletilecektir.
2. Komite, taraf Devlet yahut başvuru/başvurular tarafından sunulan herhangi bir açıklama yahut beyan ışığında, bir başvurunun kabuledilebilir olduğuna ilişkin kararını kaldırabilir.

Başvuruların esasları bakımından incelenmesi

Kural 14

1. Komite, kendisi yahut bir Çalışma Grubu yahut bir Raportör aracılığıyla, başvurunun alınması ile esasa ilişkin bir belirlenimde bulunulması arasındaki herhangi bir zamanda, uygun görüldüğü şekilde diğer Birleşmiş Milletler organları, uzmanlık kuruluşları, fonlar, programlar ve mekanizmalar ve başvurunun incelenmesinde yardımcı olabilecek bölgesel insan hakları sistemleri de dahil olmak üzere diğer uluslararası örgütler kaynaklı konuyla ilgili belgelere; Komitenin taraflardan her birine belirlenmiş zaman sınırları dahilinde bu tür üçüncü taraf belgeleri yahut bilgilerine dair yorumda bulunma fırsatı vermesi kaydıyla başvurabilir.
2. Komite başvuruya dair Görüşlerini, söz konusu bilgilerin ilgili taraflara

usulüne uygun olarak iletilmiş olması kaydıyla Seçmeli Protokol madde 8 paragraf 1'e uygun olarak kendisine amade kılınan tüm bilgilerin ışığında biçimlendirecektir.

3. İşbu kural paragraf 1 uyarınca üçüncü taraflarca sunulan bilgilerin Komite tarafından değerlendirilmesi, hiçbir şekilde söz konusu üçüncü tarafların yargılamanın bir tarafı oldukları anlamına gelmez.

4. Komite herhangi bir başvuruyu esasına dair tavsiyelerde bulunmak üzere bir Çalışma Grubuna sevk edebilir.

5. Komite, Seçmeli Protokol madde 2 ve 3'te göndermede bulunulan kabul edilebilirlik temellerinin tümünün uygulanabilirliğini değerlendirmeksizin başvurunun esası hakkında karar vermeyecektir.

6. Genel Sekreter, her türlü tavsiyeyle birlikte Komitenin Görüşlerini, başvurucuya/başvuruculara ve ilgili taraf Devlete iletacaktır.

Dostane çözüm

Kural 15

1. Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, başvurunun alınması ile esasa ilişkin bir belirlenime ulaşılmaması arasındaki herhangi bir zamanda Komite, bir Sözleşme ihlali boyutuna ulaştığı ileri sürülen ve Seçmeli Protokol çerçevesinde incelenmek üzere sunulmuş olan meselenin Sözleşmede öngörülen yükümlülüklerle saygı temelinde bir dostane çözüme ulaştırılması amacıyla dostane girişimlerini taraflara amade kılacaktır.

2. Dostane çözüm usulü tarafların muvafakatleri temelinde yürütülecektir.

3. Komite, üyelerinden birini yahut birden fazlasını taraflar arasındaki müzakereleri kolaylaştırmak üzere tayin edebilir.

4. Dostane çözüm usulü aleni olmayacak ve tarafların Komiteye sundukları belgelere hâle getirmeyecektir. Bir dostane çözümü güvence altına alma girişimi çerçevesinde yapılan hiçbir yazılı yahut sözlü iletişim ve teklif yahut kabul, Komite önündeki başvuru usulü dahilinde karşı tarafın aleyhine kullanılamaz.

5. Komite meselenin bir çözüme ulaşmaya elverişli olmadığı yahut taraf-

lardan herhangi birinin uygulanmasına muvafakat göstermediği, devam etmemeye karar verdiği yahut Sözleşmede öngörülen yükümlülüklere saygı temelinde bir dostane çözüme ulaşmak için gerekli iradeyi göstermediği sonucuna ulaşması halinde dostane çözüm usulünü kolaylaştırma faaliyetine son verebilir.

6. Her iki tarafın da bir dostane çözümü açıkça kabul etmesi durumunda, Komite bir vaka raporu ve ulaşılan çözüm ile birlikte bir karar kabul edecektir. Karar ilgili taraflara iletilecek ve Komitenin yıllık raporunda alenileştirilecektir. Söz konusu kararın alınmasının öncesinde Komite, ileri sürülen ihlalin mağdurunun/mağdurlarının dostane çözüm anlaşmasına muvafakat verip vermediklerini saptayacaktır. Tüm vakalarda dostane çözüm Sözleşmede öngörülen yükümlülüklerle saygıya dayanmalıdır.

7. Dostane çözüme ulaşılmaması durumunda, Komite başvurunun işbu kurallara uygun olarak incelenmesine devam edecektir.

Bireysel görüşler

Kural 16

Komitenin kararın alınmasında yer alan herhangi bir üyesi, bireysel görüşünü içeren metnin Komitenin kararına yahut Görüşlerine eklenmesini talep edebilir. Komite bu tür bireysel görüşlerin sunulması için zaman sınırları belirleyebilir.

Başvuruların devam ettirilmemesi

Kural 17

Komite, inter alia, Seçmeli Protokol çerçevesinde değerlendirilmek üzere, başvurma gerekçelerinin tartışmalı hale gelmesi durumunda bir başvurunun değerlendirilmesine devam etmeyebilir.

Komitenin Görüşlerinin takibi ve Dostane Çözüm Anlaşmaları

Kural 18

1. Komitenin bir başvuruya dair Görüşlerinin yahut bir dostane çözümün bir başvurunun değerlendirilmesine son veren kararının iletilmesinden itibaren altı ay içinde taraf Devlet Komiteye, Komitenin Görüşlerinin ve

tavsiyelerinin ışığında, eğer var ise, gerçekleştirilen tasarruflara dair bilgi içerecek olan yazılı bir cevap sunacaktır.

2. İşbu kural paragraf 1’de atıfta bulunulan altı aylık dönemin ardından Komite, ilgili taraf Devleti Görüşleri ve tavsiyelerine yahut bir dostane çözüm anlaşmasına karşılık olarak almış olduğu önlemler hakkında daha fazla bilgi sunmak üzere davet edebilir.

3. Komite taraf Devletten edindiği bilgileri Genel Sekreter aracılığıyla başvurucuya/başvuruculara iletecektir.

4. Komite taraf Devletten, Görüşlerine, tavsiyelerine yahut bir dostane çözüm anlaşmasını takiben bir başvurunun değerlendirilmesine son veren kararlarına karşılık olarak gerçekleştirdiği herhangi bir tasarrufa dair bilginin, Sözleşme madde 16 ve 17 çerçevesinde sunacağı müteakip raporlarına dahil etmesini talep edebilir.

5. Komite Görüşlerine, tavsiyelerine yahut bir dostane çözümün bir başvurunun değerlendirilmesine son veren kararlarına etkinlik kazandırmak üzere taraf Devletlerce alınan önlemleri tespit etmek üzere Seçmeli Protokol madde 9 çerçevesinde kabul edilen Görüşleri takip etmek için bir Raportör yahut Çalışma Grubu görevlendirecektir.

6. Raportör yahut Çalışma Grubu görevlendirildikleri işlevleri gerektiği gibi yerine getirmek için uygun olan bağlantıları kurabilir ve tasarrufta bulunabilir ve Komitenin gerekli olabilecek başkaca tasarruflarda bulunması için tavsiyeler verebilirler.

7. Yazılı sunum ve taraf Devletlerin usulüne uygun olarak akredite edilmiş temsilcileriyle birlikte yapılan toplantılara ek olarak Raportör yahut Çalışma Grubu, başvuru/başvurucular ve mağdura/mağdurlara yahut konu ile ilgili diğer kaynaklara bilgi için başvurabilir.

8. Raportör yahut Çalışma Grubu, her bir oturumunda Komiteye takip faaliyetlerine dair rapor sunacaktır.

9. Komite takip faaliyetlerine ilişkin bilgileri, Sözleşme madde 21 ve Seçmeli Protokol madde 15 çerçevesindeki yıllık raporuna dahil edecektir.

Başvuruların aleni olmaması

Kural 19

1. Seçmeli Protokol çerçevesinde sunulan başvurular Komite, bir Çalışma Grubu yahut Raportör tarafından kapalı toplantılarda incelenecektir.
2. Komite, Çalışma Grubu yahut Raportör için Sekretarya tarafından hazırlanan tüm çalışma belgeleri Komite tarafından aksi yönde karar verilmedikçe aleni olmayacaktır.
3. Genel Sekreter, Komite, Çalışma Grubu yahut Raportör hiçbir başvuruyu yahut başvuruya ilişkin olarak sunulmuş belgeleri bir kabuledilebilirlik kararının yayınlanması tarihi öncesinde alenileştirmeyeceklerdir. Bu Komitenin Seçmeli Protokol madde 3 paragraf 8 çerçevesindeki ayrıcalıklarına hâlel getirmez.
4. Komite başvuru/başvurucular yahut mağdur olduğunu ileri süren kişi/kişilerin talebi üzerine, Komite başvurunun/başvurucuların yahut Sözleşmede öngörülen hakların bir ihlalinin mağduru/mağdurları olduğunu ileri süren kişi/kişilerin adlarının kabuledilebilirlik kararında yahut Görüşlerde yahut bir dostane çözüm anlaşmasına müteakip bir başvurunun değerlendirilmesini durduran kararda yayınlanmamasına ex officio (re'sen) karar verebilir.
5. Komite, bir Çalışma Grubu yahut Raportör, başvuru yahut ilgili taraf Devlettten yargılama işlemlerine ilişkin olarak sunulan herhangi bir belgenin yahut yargılamaya ilişkin bilgilerin tamamının yahut bir bölümünün alenileştirilmemesini talep edebilir.
6. İşbu kural paragraf 4 ve 5'e tabi olarak, bu kuraldaki hiçbir düzenleme başvurunun/başvurucuların, mağdur olduğunu ileri süren kişinin/kişilerin yahut ilgili taraf Devletin yargılamayla ilgili olarak sunulan herhangi bir belge yahut bilgiyi alenileştirme hakkını etkilemez.
7. İşbu kural paragraf 4 ve 5'e tabi olarak, Komitenin kabuledilebilirliğe ilişkin nihai kararları ve Görüşleri alenileştirilecektir.
8. Komitenin nihai kararlarının başvuru/başvuruculara ve ilgili taraf Devlete iletilmesinden Sekretarya sorumlu olacaktır.

9. Komite aksi yönde karar vermediği sürece, Komitenin Görüşlerinin takibine ilişkin bilgiler ve Seçmeli Protokol madde 9 çerçevesindeki ve Seçmeli Protokol madde 7 çerçevesindeki dostane çözüm anlaşmasının takibindeki tavsiyeler aleni olacaktır.

10. Komite yıllık raporlarına incelemiş olduğu başvuruların bir özetini ve uygun olduğunda taraf Devletlerin açıklamaları ve beyanlarının ve de kendi öneri ve tavsiyelerinin bir özetini dahil edecektir.

Koruma önlemleri

Kural 20

Komitenin bir taraf Devletin Seçmeli Protokol madde 13 çerçevesindeki, yargı yetki alanında bulunan bireylerin herhangi bir biçimdeki kötü muamele yahut sindirmeye maruz kalmamalarını temin etmek için uygun tüm önlemleri alma yükümlülüklerine uymadığına dair güvenilir bilgi edinmesi durumunda; Komite ilgili taraf Devletten meseleyi açıklığa kavuşturan ve madde 13 çerçevesindeki yükümlülüklerinin yerine getirilmesini temin etmek üzere gerçekleştirmekte olduğu her türlü eylemi tasvir eden yazılı açıklamalar yahut beyanlar isteyebilir. Sonrasında Komite taraf Devletten bildirilen ihlali durdurmak üzere uygun önlemlerin kabul edilmesini ve acilen uygulanmasını talep edebilir.

Seçmeli Protokolün Soruşturma Usulü Çerçevesindeki İşlemler

Uygulanabilirlik

Kural 21

İşbu kurallardan kural 21 ila 35, yalnızca Seçmeli Protokol madde 11 paragraf 1 çerçevesinde beyanda bulunmuş olan bir taraf Devlete uygulanabilir.

Bilgilerin Komiteye İletilmesi

Kural 22

Genel Sekreter, işbu kurallara uygun olarak, Komitenin değerlendirmesi için alınmış olan bir taraf Devlet tarafından Sözleşmede öngörülen ekonomik, sosyal ve kültürel haklardan herhangi birinin/birilerinin ağır ve sistematik ihlallerine işaret eden güvenilir bilgileri Komitenin dikkatine sunacaktır.

Bilgilerin kaydı**Kural 23**

Genel Sekreter işbu kurallardan kural 22'ye uygun olarak Komitenin dikkatine sunulmuş olan bilgilerin daimi bir kaydını tutacak ve söz konusu bilgileri talep üzerine Komitenin herhangi bir üyesine amade kılacaktır.

Bilgilere dair özet**Kural 24**

Genel Sekreter, uygun olduğunda, işbu kurallardan kural 22'ye uygun olarak alınan bilgilerin kısa bir özetini hazırlayacak ve Komite üyelerine dağıtacaktır.

Aleni olmama**Kural 25**

1. Seçmeli Protokol madde 11 paragraf 7 hükümlerine hanel gelmeksizin, Komitenin, soruşturmanın yürütülmesine ilişkin tüm belge ve işlemleri aleni olmama niteliklerini koruyacaklardır (remain confidential).
2. Komitenin Seçmeli Protokol madde 11 çerçevesindeki soruşturmaların değerlendirildiği toplantıları kapalı olacaktır.

Bilgilerin Komite tarafından ön/ilk incelemesi/değerlendirilmesi**Kural 26**

1. Komite, Genel Sekreter aracılığıyla, Seçmeli Protokol madde 11 çerçevesinde dikkatine sunulan bilgilerin ve/veya bilgi kaynaklarının güvenilirliklerini araştırabilir. (Komite), durumun gerçeklerini/olgularını doğrulayan ilgili ek bilgiler elde etme girişiminde bulunabilir.
2. Komite alınan bilgilerin, Sözleşmede öngörülen hakların ilgili taraf Devlet tarafından ağır yahut sistematik ihlallerini gösterir bilgiler içerip içermediğini belirleyecektir.
3. Komite, üyelerinden birini yahut daha fazlasını işbu kural çerçevesindeki görevlerini yerine getirmesinde kendisine yardımcı olmak üzere görevlendirebilir.

Bilgilerin incelenmesi

Kural 27

1. Komite alınan ve/yahut kendi inisiyatifiyle toplanan bilgilerin güvenilir olduğu ve görünüşte ilgili taraf Devlet tarafından Sözleşmede öngörülen hakların ağır yahut sistematik ihlallerine işaret ettiği görüşünde olması halinde; Genel Sekreter aracılığıyla taraf Devleti, belirlediği zaman sınırları içinde söz konusu bilgilere ilişkin gözlemlerini sunmaya davet edecektir.

2. Komite ilgili taraf Devlet tarafından sunulan her türlü gözlemin yanı sıra konuyla ilgili diğer her türlü bilgiyi de dikkate alacaktır.

3. Komite, inter alia, aşağıdakilerden ek bilgi edinme girişiminde bulunabilir:

(a) İlgili taraf Devletin temsilcileri;

(b) Hükümet/devlet kurumları;

(c) Birleşmiş Milletler organları, uzmanlık örgütleri, fonları, programları ve mekanizmaları;

(d) Bölgesel insan hakları sistemleri de dahil olmak üzere, uluslararası örgütler;

(e) Ulusal İnsan Hakları Kurumları;

(f) Hükümetler dışı örgütler.

Bir soruşturma açılması

Kural 28

1. Komite, ilgili taraf Devlet tarafından sunulmuş olabilecek her türlü gözlemin yanı sıra diğer güvenilir bilgileri de dikkate alarak üyelerinden biri yahut daha fazlasını bir soruşturma yürütmek ve uygun bir zaman sınırı dahilinde bir rapor hazırlamakla görevlendirebilir.

2. Bir soruşturma alenileştirilmeden ve Komite tarafından belirlenen her türlü usule/biçime uygun olarak yürütülecektir.

3. Komite tarafından soruşturmayı yürütmekle görevlendirilen üye yahut üyeler, Sözleşmeyi, Seçmeli Protokolü ve işbu kuralları dikkate alarak kendi çalışma yöntemlerini belirleyeceklerdir.

4. Soruşturma dönemi sırasında Komite, ilgili Taraf Devletin Sözleşme madde 16 ve 17 uyarınca sunmuş olabileceği herhangi bir raporun değerlendirilmesini erteleyebilir.

İlgili taraf Devletle işbirliği yapılması

Kural 29

1. Komite bir soruşturmanın tüm aşamalarında ilgili taraf Devletin işbirliğine yönelik girişimlerde bulunacaktır.
2. Komite ilgili taraf Devletten Komite tarafından görevlendirilmiş üye yahut üyelerle görüşmek üzere bir temsilci belirlemesi talebinde bulunabilir.
3. Komite ilgili taraf Devletten Komite tarafından görevlendirilmiş üye yahut üyelere, [söz konusu üyelerin] yahut taraf Devletin soruşturmaya ilgili olduğu kanaatinde oldukları her türlü bilginin sağlanması talebinde bulunabilir.

Ziyaretler

Kural 30

1. Komitenin gerekli görmesi durumunda soruşturma ilgili taraf Devletin ülkesine bir ziyareti içerebilir.
2. Komite, ilgili taraf Devlete Soruşturmanın bir parçası olarak bir ziyaretin gerekliliğine karar vermesi durumunda, Genel Sekreter aracılığıyla taraf Devletten bu tür bir ziyarete onay/rıza vermesi talebinde bulunacaktır.
3. Komite, ilgili taraf Devleti ziyaretin zamanı ve Komite tarafından soruşturmayı yürütmekle görevlendirilmiş üye yahut üyelerin görevlerini yerine getirmelerine olanak sağlanması için gereken kolaylıklara ilişkin istekleri hakkında bilgilendirecektir.

Duruşmalar

Kural 31

1. Ziyaretler, görevlendirilmiş Komite üyesi yahut üyelerinin soruşturmaya ilgili olguları yahut meseleleri belirlemesine/belirlemelerine olanak sağlamak amacıyla duruşmalar içerebilir.

2. İşbu kural paragraf 1'e uygun olarak yapılan her türlü duruşmaya ilişkin koşullar ve güvenceler, bir soruşturma ile bağlantılı olarak taraf Devleti ziyaret etmekte olan görevlendirilmiş Komite üyesi yahut üyeleri tarafından belirlenecektir.

3. Görevlendirilmiş Komite üyesi yahut üyeleri önüne ifade vermek amacıyla çıkan herhangi bir kişi, ifadesinin dürüstlüğü ve usulün aleni olmaması hususlarına ilişkin resmi beyanda bulunacaktır.

4. Komite taraf Devletten, yargı yetki alanındaki bireylerin bir soruşturma ile bağlantılı olarak bilgi sağlamaları yahut duruşma yahut toplantılara katılmalarının bir sonucu olarak misillemeye maruz tutulmamalarını temin etmek üzere uygun olan tüm önlemleri almasını talep edecektir.

Bir soruşturma sırasında yardım

Kural 32

1. İlgili taraf Devlete bir ziyaret sırasındakiler de dahil olmak üzere, bir soruşturma ile bağlantılı olarak Genel Sekreter tarafından sağlanacak personel ve olanaklara ek olarak; görevlendirilmiş Komite üyesi yahut üyeleri Komitenin gerekli görmesi halinde Genel Sekreter aracılığıyla çevirmenler ve/yahut Sözleşme kapsamındaki alanlarda özel uzmanlık sahibi kişileri soruşturmanın tüm aşamalarında yardım sağlamak üzere davet edebilirler.

2. Bu gibi çevirmenlerin yahut özel uzmanlık sahibi diğer kişilerin Birleşmiş Milletlere bağlılık yemini ile bağlı olmamaları durumunda, görevlerini dürüstlük, doğruluk ve tarafsızlıkla yerine getireceklerini ve [soruşturma] işlemlerinin aleni olmama niteliğine saygı göstereceklerini resmi olarak beyan etmeleri gerekecektir.

Tespitlerin, yorumların yahut önerilerin iletilmesi

Kural 33

1. Görevlendirilmiş üye yahut üyelerin işbu kurallardan kural 28'e uygun olarak sunulmuş bulgularının incelenmesinin ardından Komite, Genel Sekreter aracılığıyla söz konusu bulguları her türlü yorum ve tavsiyelerle birlikte ilgili taraf Devlete iletacaktır.

2. Bulgular, yorumlar ve tavsiyelerin bu tür aktarımı Seçmeli Protokol madde 11, paragraf 7'ye hâlel getirmez.

3. İlgili taraf Devlet, alınmalarından itibaren altı ay içinde bulgular, yorumlar ve tavsiyelere ilişkin gözlemlerini Genel Sekreter aracılığıyla Komiteye sunacaktır.

Taraf Devletin izleme faaliyeti

Kural 34

1. Komite yukarıda kural 33 paragraf 2'de göndermede bulunulan altı aylık dönemin sona ermesinin ardından ilgili taraf Devleti bir soruşturmaya karşılık olarak alınan önlemler hakkında kendisine ek bilgi sağlamaya davet edebilir.

2. Komite bir soruşturmaya konu olan bir taraf Devletten, Sözleşme madde 16 ve 17 çerçevesindeki raporunun, Komitenin bulguları, yorumları ve tavsiyelerine karşılık olarak alınan her türlü önleme ilişkin detayları içermesini talep edebilir.

Koruma önlemleri

Kural 35

Komitenin bir taraf Devletin Seçmeli Protokol madde 13 çerçevesindeki, yargı yetki alanında bulunan bireylerin herhangi bir biçimdeki kötü muamele yahut sindirmeye maruz kalmamalarını temin etmek için uygun tüm önlemleri alma yükümlülüklerine uymadığına dair güvenilir bilgi edinmesi durumunda; ilgili taraf Devletten meseleyi açıklığa kavuşturan ve madde 13 çerçevesindeki yükümlülüklerinin yerine getirilmesini temin etmek üzere gerçekleştirmekte olduğu her türlü eylemi tasvir eden yazılı açıklamalar yahut beyanlar isteyebilir. Sonrasında Komite taraf Devletten bildirilen ihlali durdurmak üzere uygun önlemlerin kabul edilmesini ve acilen uygulanmasını talep edebilir.

Seçmeli Protokolün Devletlerarası Başvuru Usulü Çerçevesindeki İşlemler

Taraf Devletler tarafından bulunulan beyanlar

Kural 36

1. İşbu kurallardan kural 36 ila 46 yalnızca Seçmeli Protokol madde 10 paragraf 1 çerçevesinde bir beyanda bulunmuş olan bir taraf Devlete uygulanır.
2. Seçmeli Protokol madde 10 çerçevesinde bulunulan bir beyanın geri çekilmesi, söz konusu madde çerçevesinde halihazırda iletilmiş olan bir başvurunun konusunu oluşturan herhangi bir meselenin değerlendirilmesine hanel getirmeyecektir; taraf Devlet yeni bir beyanda bulunmadıkça beyanın geri çekilmesi bildirimnin Genel Sekreter tarafından alınması sonrasında hiçbir taraf Devletten söz konusu madde çerçevesinde başka bir şikayet alınmayacaktır.

İlgili taraf Devletler tarafından bildirim

Kural 37

1. Seçmeli Protokol madde 10 çerçevesindeki bir başvuru, söz konusu madde paragraf 1/b'ye uygun olarak bildirimde bulunarak ilgili taraf Devletlerden herhangi biri tarafından Komiteye gönderilebilir.
2. Bu kural paragraf 1'de göndermede bulunulan bildirim aşağıdaki bilgileri içerecek yahut aşağıdaki bilgiler bildirimle eşlik edecektir.
  - (a) İlk başvuru metni ve ilgili taraf Devletler tarafından yapılan mesele ile ilişkili müteakip yazılı açıklamalar yahut beyanlar dahil olmak üzere Seçmeli Protokol madde 10 paragraf 1/a ve 1/b'ye uygun olarak meselenin düzeltilmesi amacıyla atılan adımlar;
  - (b) İç hukuk yollarının tüketilmesi için atılan adımlar;
  - (c) İlgili taraf Devletler tarafından başvurulmuş olan diğer herhangi uluslararası soruşturma yahut çözüm usulleri.

Başvuruların kaydı**Kural 38**

Genel Sekreter Komite tarafından Seçmeli Protokol madde 10 uyarınca alınan bütün başvuruların bir kaydını tutacaktır.

Komite üyelerinin bilgilendirilmesi**Kural 39**

Genel Sekreter Komite üyelerini bu kurallardan kural 37 çerçevesinde bulunulan herhangi bir bildirim hakkında gecikme olmaksızın bilgilendirecek ve söz konusu bildirimün mümkün olan örneklerini ve ilgili bilgileri Komite üyelerine iletacaktır.

Toplantılar**Kural 40**

Komite Seçmeli Protokol madde 10 çerçevesindeki başvuruları kapalı toplantılarda inceleyecektir.

Kapalı oturlara ilişkin duyuruların yayınlanması**Kural 41**

Komite, ilgili taraf Devletlerle görüşükten sonra, Genel Sekreter aracılığıyla medya ve kamunun kullanımı için Seçmeli Protokol madde 10 çerçevesindeki Komite faaliyetlerine ilişkin duyurular yayınlatabilir.

Başvuruların değerlendirilmesi için gereklilikler**Kural 42**

Bir başvuru aşağıdaki haller dışında Komite tarafından değerlendirilmeyecektir:

(a) Her iki ilgili taraf Devletin de Seçmeli Protokol madde 10 paragraf 1 çerçevesinde beyanda bulunmuş olmaları;

(b) Seçmeli protokol madde 10 paragraf 1'de öngörülen zaman sınırının geçmiş olması;

(c) Komitenin meselede, elverişli ve etkili tüm iç hukuk yollarına başvurulmuş ve bunların tüketilmiş yahut bu tür hukuk yollarının uygulanmasının makul olmayan ölçüde uzamış olduğunu saptamış olması.

Dostane girişimler

Kural 43

1. Komite, bu kurallardan kural 42 hükümlerine tabi olarak, meselenin Sözleşmede öngörülen yükümlülüklerle saygı temelinde bir dostane çözüme ulaşması hedefiyle dostane girişimlerini ilgili taraf Devletlere amade kılacaktır.

2. Bu kural paragraf 1’de işaret edilen amaca yönelik olarak, Komite, uygun olması halinde, bir ad hoc uzlaştırma komisyonu kurabilir.

Bilgi talebi

Kural 44

Komite Genel Sekreter aracılığıyla ilgili taraf Devletlerin birinden yahut her ikisinden birden sözlü yahut yazılı ek bilgi yahut gözlemler sunmalarını talep edebilir. Komite bu tür bilgilerin yahut gözlemlerin sunulması için bir zaman sınırı belirleyecektir.

İlgili taraf Devletlerin katılımı

Kural 45

1. İlgili taraf Devletler meselenin Komite tarafından değerlendirilmesi sırasında temsil edilmeye ve sözlü ve/yahut yazılı sunumlar yapmaya hak sahibi olacaklardır.

2. Komite mümkün olan en kısa süre içinde, Genel Sekreter aracılığıyla, ilgili taraf Devletlere meselenin inceleneceği oturumun açılış tarihini, süresini ve yerini bildirecektir.

3. Sözlü ve/yahut yazılı sunumların yapılma usulüne, ilgili taraf Devletlerle görüşükten sonra, Komite karar verecektir.

Komite raporu**Kural 46**

1. Komite Seçmeli Protokol madde 10 paragraf 1/b çerçevesinde bir bildirim alması tarihinin ardından, amaca uygun bir süre içinde Seçmeli Protokol madde 10 paragraf 1/h'ye uygun olarak bir rapor kabul edecektir.
2. Bu kurallardan kural 45 paragraf 1 hükümleri, söz konusu raporun kabul edilmesine ilişkin Komite müzakerelerine uygulanmayacaktır.
3. Komitenin raporu Genel Sekreter aracılığıyla ilgili taraf Devletlere iletilecektir.

Komitenin Seçmeli Protokol Çerçevesindeki Faaliyetlerine İlişkin Duyurular**Kural 47**

Komite medya ve kamunun kullanımı için Seçmeli Protokol çerçevesindeki faaliyetlerine ilişkin basın duyuruları yayınlatabilir.

